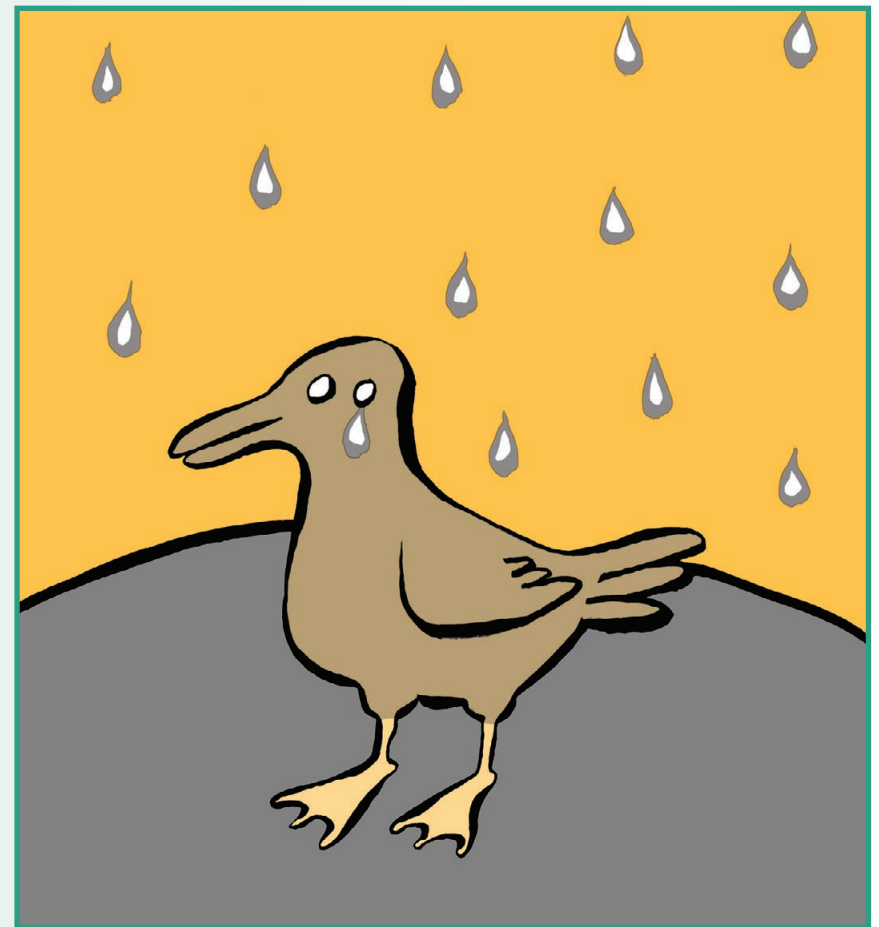

A RÚT KISKACSA

„VELEM NEM AKARNAK BARÁTKOZNI”

A modul szerzője: Iván Márta

ÉN ÉS A MÁSIK

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

1. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangolás a témára					
A	A kiadott rejtvényt csoportmunkában megfejtik a tanulók (a megoldás: EGYEDÜL); a megoldást a jegyző rögzíti. A tanító minden csoport asztalára elhelyez egy megoldólapot lefordítva. A csoportok önellenőrzéssel ellenőrzik megfejtéseiket. 10 perc	Gondolkodás Türelem Szabálytartás	Kooperatív tanulás – kerekasztal	D1 (Rejtvény) D2 (Rejtvény – megoldólap) Írószer	
II. Új tartalom feldolgozása					
II/a Szabad asszociáció					
A	A tanító a „Mi jut eszetekbe erről a szóról: egyedül?” kérdéssel beszélgetést kezdeményez a megfejtésről. Cél a gondolatok, szavak, kifejezések, tapasztalatok előhívása, rögzítése. Minden gyerek más színű filctollal írja fel az A/4-es lapra, ami eszébe jutott. A csoportok megtekintik az elkészült munkákat. 8 perc	Gondolkodás Saját élmények megfogalmazása Tolerancia Mások gondolatainak megismerése	Kooperatív tanulás – kerekasztal, képtárlátogatás	Tanulónként más színű ceruza, csoportonként 1 db A/4-es lap	
B	A tanító a „Mi jut eszetekbe erről a szóról: egyedül?” kérdéssel a tapasztalatok rövid, önálló, írásbeli megfogalmazására készíti a gyerekeket. 8 perc	Tapasztalatok összegzése Érzelmek kifejezése Lényegkiemelés	Önálló munka – írás	Füzet, ceruza	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Személyes élmények					
A	A tanító a beszélgető- vagy játszósarokban beszélget a tanulókkal arról, hogy előfordult-e, hogy egyedül voltak, vagy egyedül érezték magukat a többiek között; ha igen, mi lehetett az oka; mit tehetünk ilyenkor; találtak-e megoldást (fontos az egyedüllét fogalmának tisztázása: lehetünk-e „egyedül”, ha emberek vannak körülöttünk). 10 perc	Érzelmek, gondolatok megfogalmazása Valóságos élethelyzetek felidézése Odafigyelés másokra	Egész osztály együtt – beszélgetőkör		
II/c A mese felolvasása					
A	A tanító felolvassa <i>A rút kiskacsa</i> című mesét a játszósarokban. 4 perc	Figyelmes hallgatás Beleélő képesség	Frontális osztálymunka – mesehallgatás		P1 (A mese szövege)
II/d Kérdésözön					
A	A gyerekek kérdéseket fogalmaznak meg és írnak le a mesével kapcsolatban a kézről-kézre járó lapra. 15 perc	Gondolkodás Helyesírás	Kooperatív tanulás – kerekasztal	A/4-es lap	P2 (Kérdésözön leírása)
II/e Kérdések válogatása					
A	A csoportok kiválasztanak egy-egy kérdést, amelyet a többi csoportnak is megbeszélésre ajánlanak. 10 perc	Demokratikus döntés Vitakultúra Érvelés	Kooperatív tanulás – szóforgó		

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/f Kérdések megválaszolása					
A	A tanulók szakértői csoportokba rendeződnek: az A, B, C, D jelű tanulók összeülnek az azonos jelű tanulókkal. Minden asztaltársaság egy kérdést vitat meg. A tanulók visszaülnek eredeti csoportjukba, majd szóforgóval beszámolnak arról, hogy milyen választ találtak az adott kérdésre. 18 perc	Vélemény megfogalmazása Érvelés Vita Mások gondolatainak elfogadása	Kooperatív tanulás –szakértői mozaik, szóforgó	A, B, C, D kártyák	
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Összegzés					
A	A csoportok minden tagja befejezi a lapon szereplő befejezetlen mondatokat: „Azzal nehéz barátkozni, aki...”, „Én szívesen barátkozom azzal, aki...”. 8 perc	Szókincs Értékválasztás	Kooperatív tanulás – kerekasztal	D3 (Hiányos mondatok)	
III/b Értékelés					
A	A csoportok a következő kérdésekre válaszolva értékelik saját munkájukat: hogyan érezték magukat az órán; tudtak-e egymásnak segíteni; mit tanultak egymástól. Majd a szóvivő megosztja az osztállyal a legfontosabb gondolatokat. 5 perc	Érvek gyűjtése saját vélemény alátámasztására Figyelmesség Tapintat	Kooperatív tanulás – szóforgó, csoportszóforgó		
B	A pedagógus értékeli a gyerekeket a csoportmunkában tanúsított aktivitás, vitakultúra szempontjából. 2 perc	Értő figyelem Nyitottság	Frontális osztálymunka – közlés		

MELLÉKLETEK

DIÁKMELLÉKLETEK

D1 Rejtvény (d2)

D2 Rejtvény – megoldólap (d2)

D3 Hiányos mondatok (d1)

TANÁRI MELLÉKLETEK

P1 A mese szövege

P2 Kérdésözön leírása

P1 – A mese szövege

Andersen: A rút kiskacsa

A kiskacsák ott nyüzsögtek a kacsamama körül, kíváncsian nézték a zöldellő mezőt, s az anyjuk hagyta, mert a zöld szín jót tesz a szemnek.

– Annyi bajom van ezzel az egy tojással. Nem győzöm kivárni, hogy felpattanjon – panaszkodott a kacsamama.

– Még elüldögélek rajta egy kicsit – mondta a kacska –, most már nem hagyom itt, ha már ennyit melengettem. Végre-végre megpatlant a nagy tojás héja.

– Pip-pip! – sipogatta a fióka, és kikászálódott a nagyvilágba.

Milyen rút volt szegény, és milyen nagy! Az anyja jól szemügyre vette.

„Igen nagy ez kacsának – gondolta magában. – Egészen más, mint a többi. Kispulyka volna? Majd elválík mindjárt, gyerünk csak a vízhez! Úsznia kell, ha másképp nem, hát magam lököm bele!”

A kacska elindult kicsinyeivel a vizesárok partjára. Zsupsz! Már bele is csobbantak a vízbe, és a rút kiskacsa is ott lubickolt közöttük.

– Lám, milyen pompásan evez, és milyen szépen tartja a nyakát!

– mondta a kacska. – Hiába, az én vérem! Ha jobban megnézem, egészen takaros formájú. Háp-háp! Gyertek hát, hadd mutatom meg nektek a világot! Be kell mutatkoznotok a réceudvarnak, de mindig mellettem maradjatok, nehogy rátok taposson valaki. Különösen pedig a macskától óvakodjatok!

Elvezette hát őket a réceudvarba. Az udvar népe mind őket szemlélgette: – Hát az meg miféle, az a rút jószág? Ezt már nem tűrhetjük!

Egy kacska mindjárt neki is ugrott, és megcsípte a nyakát.

– Ugyan, hagyjátok! – védte az anyja. – Nem vét ez senkinek.

De a szegény kiskacsát szüntelenül csípték, rúgták és csúfolták a többiek. Még a tulajdon testvérei sem állhatták, s ha szóltak hozzá, csak így:

– Bárcsak elvinne a macska, te utálatos szerzet!

Egy nap aztán nem bírta tovább a szerencsétlen kiskacsa, és bánatában elbujdosott.

Hosszú bolyongás után egy rozoga házikóba ért, ahol egy öreganyó élt kandúrával és tyúkjával. A háznép csak reggel vette észre a kis jövevényt.

– Ez aztán a szerencse! – örvendezett az anyóka. – Most majd lesz kacsatojás a háznál. Három hétig leste a kiskacsát, de az bizony nem tojt. A tyúk is lekorholta:

– Tudsz tojni?

– Azt bizony nem!

– Akkor fogd be a csőrödet!

A kiskacsa hát behúzódott a sarokba, és ott búslakodott. Maga sem tudta, mi ütött belé: egy napon igen megkívánta a friss levegőt meg a napfényt, víz után vágyakozott, úszni szeretett volna. Addig-addig sóvárgott, míg végül kiöntötte a szívét a pulykának.

– Mi bajod? – ámult el a pulyka.

– Úgy szeretnék úszni! – áhítozott a kiskacsa. – Milyen fenséges érzés, amikor a víz összecsap a fejem fölött, aztán újra felbukkanok!

– Nagy élvezet lehet, mondhatom! – felelte kicsinylően a pulyka.

– Te ezt nem értheted! – sóhajtott a kiskacsa.

– Ki ért meg akkor, ha én nem? Igyekezz, tanulj meg tojást rakni vagy legalább dorombolni!

– Inkább kimennék a messzi világba – mondta sóvárogva a kiskacsa.

– Hát csak eredj, ha nincs maradásod! – mérgesedett meg a pulyka.

Neki is vágott a kiskacsa a messzi világnak. Megérkezett az ősz, csupa rozsdá meg arany lett az erdő, szél markolt a levelekbe, és megforgatta őket a levegőben.

Egy este különös madarakat látott felszállni a bokrokból. Ragyogó fehér volt a tolluk, a nyakuk karcsú és szépen ívelő; hattyúk voltak. Magasan repültek, s a rút kiskacsát különös érzés járta át, nyakát nyújtogatta a pompás madarak után, s felrikoltott, de olyan furcsa hangon, hogy maga is megrémült tőle.

A nevüket sem tudta, azt sem sejtette, hová repültek, mégis úgy megszerette őket, mint még senkit a világon.

Aztán beköszöntött a tél. A kiskacsának szakadatlanul úszkálni kellett, hogy be ne fagyjon körülötte a víz. A végén minden ereje elhagyta, s belefagyott a jégbe.

Másnap reggel egy paraszt ment arra, feltörte a jeget, és hazavitte a kiskacsát a feleségének.

A gyerekek játszani akartak vele, de a kiskacsa azt hitte, hogy bántani akarják, riadtan felröppent, de egyenesen a tejesköcsögbe esett, és szétloccsantotta belőle a tejet. A gyerekek egymás hegyén-hátán rohantak, hogy megfogják. Szerencse, hogy az ajtó nyitva volt, s a kiskacsa kimenekülhetett a bokrok alá.

Amikor végre kisütött a nap, egyszerre csak kiterjesztette szárnyát, és suhogva fellendült a magasba... repült! A vízre hajló ágak közül három gyönyörű hattyú siklott elő. A kiskacsa letelepedett a patak vizére, s a hattyúk felé úszott. De mit pillantott meg a tiszta vízben? Nem a rút kiskacsa képét, hanem egy gyönyörű hattyúét – tulajdon képe mását! Hattyútársai köréje gyűltek, gyöngéden simogatták csőrükkel.

A fiatal hattyú szíve csordultig telt örömmel, s forró hálával mondta: – Álmodni se mertem volna ennyi boldogságról, amikor még rút kiskacsa voltam.

P2 – Kérdésözön

Kérdésözön: ennek a tevékenységnek a során a gyerekek kérdéseket fogalmaznak meg és írnak le. Ezek között lesz reproduktív, azaz egyértelműen megválaszolható (pl. Mi borítja a kiskacsa testét?) és olyan is, amelyre többen többféleképpen válaszolnak. Ha még sosem foglalkoztunk ezzel a megkülönböztetéssel, akkor a következő feladatnál, azaz a továbbgondolásra szánt kérdés kiválasztásánál megtehetjük ezt, ha megkérdezzük a gyerekektől, melyik kérdésre tudunk csak egyféle választ adni. Kis gyakorlattal meg tudják majd különböztetni az azonnal megválaszolható, illetve a vitára, beszélgetésre alkalmas kérdéseket, amelyekről különféle véleményük lehet.

Várható kérdések

Miért volt más a kiskacsa?

Miért nem fogadták be a többiek?

Hogy került kacsamama alá a nagy tojás?

Miért engedte a mamája, hogy elmenjen a háztól?

Ha nem hajt hasznat a kiskacsa, akkor már nem is örülnek neki?

Miért nem hitte a kiskacsa, hogy játszani akarnak vele a gyerekek?

